

Svedok kaze da su vojnici iz Srbije bili u Srebrenici

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Day 270

Mladic koji je preziveo srebrenicka polja smrti pruzio je neke od prvih dokaza o umesanosti Srbije u dogadjaje u Srebrenici jula 1995. Svedok B-1401 bio je u koloni mladica i muskaraca koja se predala srpskim snagama u blizini puta za Konjevic Polje. Nakon sto su prebaceni na livadu u Sandicima, jedan od vojnika im se obratio: 'Mi smo iz Srbije'. Svedok je rekao da je on bio 'pun sebe'. Pokazujuci na ranjenike, vojnik je nastavio: 'Pogledajte drugove. Trebalo je da se predate ranije'. Rugajuci se muskarcima, rekao im je da ce ih prebaciti u hangare i da im nece dati nista za veceru. 'Smejao se jer je znao sta nam se sprema', rekao je B-1401. Covek koji se predstavio kao Srbin iz Srbije naterao je Bosnjake da legnu na zemlju i da vicu: 'Ziveo kralj!'

Tokom unakrsnog ispitivanja Milosevic je rekao da to dokazuje da vojnici nisu mogli biti iz Srbije. B-1401 je odgovorio: 'Ja ne mogu da potvrdim da li su oni bili iz Srbije ili nisu. Cinjenica je da je vojnik to rekao i mi smo to vikali dok su oni verovatno ubijali ranjene'.

B-1401 imao je 17 godina i bio je izbeglica kada su se on i njegova porodica nasli u vrtlogu rata, etnickog ciscenja i masovnih egezekucija, koje su svetu postale poznate kao 'Srebrenica'. Negde izmedju 7 i 10 hiljada bosanskih muskaraca i mladica je ubijeno, preko 30 hiljada civila bosanskih Muslimana je nasilno iseljeno, i u oblasti vise nije bilo Muslimana. Slobodan Milosevic je optuzen za genocid i saucesnistvo u genocidu zbog svoje navodne umesanosti u zlocine u Srebrenici.

Srebrenica je bila zasticena zona UN-a kada su je srpske snage napale i pregazile u julu 1995.godine. B-1401, zajedno sa ostalim zdravstveno sposobnim muslimanskim muskarcima i mladcima, morao je da odluci da li da zatrazi utociste u bazi UNPROFOR-a (Snage UN-a za zastitu) u Potocarima sa zenama i decom, ili da pobegne u sumu. Nemajuci poverenja u to da ce UNPROFOR zastititi muslimanske muskarce i mladice, B-1401 je, zajedno sa svojim ocem, stricem i drugim muskim rodjacima, pobegao u sumu.

Oni su se pridruzili koloni od 15 hiljada muskaraca na cijem celu je bilo izmedju hiljadu i tri hiljade pripadnika bosanske Armije. Kolona se kretala prema teritoriji koju su kontrolisali Bosnjaci. U teskim borbama, vojnici ABiH su se probili kroz neprijateljske linije. Civili i nesto vojnika su ostavljeni iza. Kada je Milosevic postavio pitanja svedoku o napustanju civila od strane vojske, ovaj je odgovorio: 'Morali su da spasavaju sebe. Da su nas povelili, niko ne bi preziveo'.

Preostali civilni proveli su noc u sumi pod jakim granatiranjem. B-1401 je opisao scenu velikog haosa i panike. Ljudi su bili ranjeni i umirali su. Neki su

halucinirali, a nekolicina su sebi oduzeli zivot ne zelevi da se predaju. Nisu znali gde se nalaze. Svedok je izgubio kontakt sa svojim ocem sa kojim je krenuo u bekstvo, i nikada ga vise nije video.

Narednog dana granatiranje je stalo i srpske snage su zahtevale da se ljudi iz kolone predaju. Dok su neki ljudi nastavili da se probijaju dublje u sumu, hiljade muskaraca krenulo je sa podignutim rukama prema srpskim vojnicima. B-1401 opisao je kako je hodao preko leseva, gledajuci tela muskaraca cija su lica i ruke bile raznesene granatama. Na Milosevicevo pitanje on je procenio da je u sumi ubijeno oko 500 ljudi.

Nakon sto su zahtevali da muskarci odloze svoje oruzje, vrednosti i nemacke marke, srpski cuvari sproveli su ih na livadu u Sandicima. Odatle su u prenatrpanim kamionima odvezeni u Bratunac, gde su proveli noc u kamionima bez hrane ili vode. Sledeceg jutra, odvezeni su u Zvornik, a zatim u skolu u Petkovicima. Zarobljenici su natrpani u skolsku zgradu u kojoj su uslovi bili jos gori od onih u kamionu. Naterani su da ponavljaju: 'Ovo je srpska zemlja. Uvek je bila i uvek ce biti'. Do tog trenutka, ljudi su bili toliko zedni da su pili sopstvenu mokracu.

Kada je pala noc, ljudi su izvodjeni u grupama od tri do pet, a zatim bi se zaculi pucnji. Nedugo zatim vojnici su poceli da izvode preostale ljude napolje, vezujuci im ruke i ukrcavajuci ih u kamion. Svedok je opisao kako je osecao mekanu podlogu pod nogama i video velike gomile ubijenih zatvorenika ispred skole. Nakon pet ili deset minuta voznje, kamion se zaustavio. Ljudi su izvodjeni u grupama po pet. Svaki put preostali bi nakon izvodjenja culi pucnje. B-1401 je rekao da su muskarci pokusavali da izbegnu izvodjenje iz kamiona, znajuci da ce biti ubijeni. Mnogi su molili za vodu. Nisu zelevi da umru zedni. Svedok je rekao da je i on pokusavao da se sakrije. 'Zeleo sam samo da zivim minut ili dva duze'.

Kada je dosao red na njega, srpski vojnici su njemu i njegovoj grupi rekli da nadju mesta medju mrtvim telima da legnu. 'Sve se dogodilo toliko brzo', rekao je. 'Mislio sam da cu uskoro umreti i da vise necu patiti, da moja majka nikada nece saznati gde sam'. Tada su vojnici otvorili vatru. B-1401 je pogodjen u desnu stranu (tela). Ubijanje je nastavljeno jos sat vremena. Kada je sledeca grupa dovedena i pucanje pocelo, on je ponovo ranjen - ovaj put u levu nogu. Kasnije je pogodjen jos jednom. Pred sudom je rekao da su ga rane toliko bolele da je hteo da vristi i da moli da ga ubiju. Covek pored njega je uzdisao i zbog toga dobio metak u glavu.

Svedok je istakao da je bol bio toliko jak da on nikada ne bi ni pokusao da pobegne da nije bilo jos jednog prezivelog. Oni su puzali na stomacima preko polja leseva, zubima odvezavsi jedan drugom ruke, i dospeli su do vrha brda. Odatle su sledeceg jutra mogli da posmatraju zuti utovarivac koji je skupljao tela i ubacivao ih u kamion. Oni su videli 'veoma veliku gomilu (tela)'. Govoreci o bekstvu kroz sumu zajedno sa drugim prezivelim, B-1401 je rekao: 'On je jedini koji zna koliko sam tesko patio. Nisam mogao da hodam. On bi me ostavljao, a zatim se vracao i preklinjao me da nastavim. Bio sam tesko povredjen.' Nakon cetiri dana pesacenja on i njegov saputnik

stigli su na sigurno.

Prijatelj suda Branislav Tapuskovic pokusao je da iskoristi cinjenicu da svedok B-1401, u tri od cetiri izjave koje je dao nakon izbavljenja, nije konzistentno opisao svoje rane. U jednoj je rekao da je pogodjen u desnu stranu grudi i u podlakticu. U drugoj je rekao da je pogodjen u stomak. Kada ga je Tapuskovic suocio s tim, svedok je odgovorio: 'Vi ocekujete od mene da kazem istu recenicu u svakoj izjavi. Ja sam pogodjen delovima metaka. Istrazitelji su videli rendgenske snimke. Ali tamo je bilo puno pucnjave. Meci su se rasprsi. Rendgenski snimci to pokazuju.' Njegovi medicinski nalazi, ukljucujuci i rendgenske snimke, su prilozeni kao dokazi.

Ni sudija Robinson ni sudija Mej nisu videli razlog za pokusaj da se ukaze na razlike u izjavama koje su date veoma brzo nakon ekstremne traume koju je svedok preziveo. Sudija Mej je istakao da sud poseduje fotografije rana, dok je sudija Robinson rekao da nije uspeo da shvati smisao ovog pravca ispitivanja, osim ako Tapuskovic ne sugerise da B-1401 nije ranjen, u kom slucaju bi trebalo da svedoka pita direktno. Kada se prijatelj suda usprotivio i rekao da to ne bi trebalo da objasnjava, sudija Mej ga je opomenuo da pokusava da se bavi stvarima za koje sud smatra da nisu osporene. 'Cak ni gospodin Milosevic nije rekao da svedok nije povredjen. Ne mislim ni da biste Vi trebali.' Sud je drugom prilikom upozorio gospodina Tapuskovica da se ponasa vise kao branilac nego kao prijatelj suda.

Veoma je delikatna stvar ispitivati svedoke koji svedoce o ekstremno traumatizujucim dogadjajima. Cak je i Milosevic, koji smatra da je citav postupak farsa i da su skoro svi svedoci lazovi, pokazao blazi odnos prema B-1401. Na pocetku unakrsnog ispitivanja optuzeni se obratio svedoku: 'Ne zelim da Vas povredim na bilo koji nacin u odnosu na ono sto ste preziveli'. Iako je unakrsno ispitivanje koje testira svedokov kredibilitet prikladno, svaki advokat odbrane mora izvagati prednosti pokusaja da se razotkrije da svedok laze sa opasnostima da isprovocira bes i zastitnicki odgovor od onoga ko treba da presudi o cinjenicama, bez obzira da li se u toj ulozi nalazi sudija ili porota. U ovom slucaju izbor gospodina Tapuskovica je bio pogresan.

Tokom unakrsnog ispitivanja, Milosevic je drzao mudriji kurs. On je svedoka ispitivao o sastavu kolone muskaraca: koliko ih je bilo naoruzano, koliko je bilo vojnika bosanske vojske, koliko je ljudi u sumama ubijeno u borbi. Ta linija ispitivanja bila je usmerena da podrzi Milosevicevu odbranu da je veliki broj stradalih u Srebrenici ubijen u borbi. Recu da je ovo prikladna i relevantna linija ispitivanja ne znaci da je bila i uspesna. Cak i ako je 500 ljudi ubijeno u sumi a ne u egzekucijama, to i dalje ne objasnjava sta se dogodilo sa preostalim 6500 ili i vise.

Milosevic je takodje osporio iskaz svedoka o vojniku koji je, kako je vec pomenuto ranije, zatvorenicima na livadi u Sandicima rekao: 'Mi smo iz Srbije'. Kako je svedok ostao pri svom iskazu, Miloseviceva jednostavna izjava da to ne moze biti istina nije imala efekta u osporavanju iskaza. Ovo je prvi iskaz pred sudom kojim se tvrdi da su vojnici iz Srbije bili umesani. Iako je

iskaz znacajan, potrebni su i materijalni dokazi koji ga potvrđuju da bi se podržao pravno utemeljen nalaz u tom smeru.

Optuzeni je takodje ispitivao svedoka o ociglednim razlikama izmedju njegovih izjava. U prvoj izjavi koju je dao odmah nakon dogadjaja, B-1401 je rekao da su on i drugi odvezeni u skolu u Petkovcima, sto je lokacija koju je on bio u mogucnosti da prepozna tako sto je podigao zastor na kamionu. U izjavi datoj nesto kasnije, on nije bio u stanju da prepozna lokaciju skole po imenu. Kako je vec naglaseno ranije, ovakve razlike ne ugrozavaju njegovo svedocenje u znacajnijoj meri, posto se radi o relativno nevažnim stvarima, koje se lako mogu objasniti prirodom trauma i secanja. Govoreci o teskocama u identifikovanju mesta egzekucije, B-1401 je rekao Milosevicu: 'To se dogodilo tokom noci. Vi nikada necete biti u stanju da razumete osecaj koji ima onaj koji je izveden napolje da bi bio ubijen'.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Topic: War crimes

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedok-kaze-da-su-vojnici-iz-srbije-bili-u>